

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. június 21.
(OR. en)

**Intézményközi referenciaszám:
2024/0599(NLE)**

**11462/24
ADD 1**

**SOC 493
EMPL 299
ECOFIN 750
EDUC 240**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2024. június 19.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2024) 599 final
Tárgy:	MELLÉKLET a következőhöz: Javaslat A TANÁCS HATÁROZATA a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2024) 599 final.

Melléklet: COM(2024) 599 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 599 final

ANNEX

MELLÉKLET

a következőhöz:

Javaslat A TANÁCS HATÁROZATA

a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

MELLÉKLET

5. iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése

Tekintettel a foglalkoztatásra vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célokra és nemzeti célokra, a tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a fenntartható szociális piacgazdaságot, valamint meg kell könnyíteniük és támogatniuk kell a minőségi munkahelyek megteremtésébe történő beruházásokat, kihasználva a digitális és zöld kettős átállásban rejlő potenciált is. Ennek érdekében csökkenteniük kell a munkaerőfelvétel terén a vállalkozások előtt álló akadályokat, ösztönözniük kell a felelős vállalkozói tevékenységet és a valódi önfoglalkoztatást, továbbá különösen támogatniuk kell a mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozását és növekedését, többek között a finanszírozáshoz való hozzáférés biztosítása révén. A tagállamoknak aktívan elő kell mozdítaniuk a szociális gazdaság – köztük a szociális vállalkozások – fejlesztését és teljes potenciáljának kiaknázását. Megfelelő intézkedéseket és stratégiákat kell kidolgozniuk a szociális gazdaság számára, ösztönözniük kell a szociális innovációt, valamint – célzott pénzügyi és technikai támogatás révén is – bátorítaniuk kell azokat az üzleti modelleket, amelyek különösen helyi szinten minőségi munkalehetőségeket és szociális jólétet teremtenek, többek között a körforgásos gazdaságban és a zöld gazdaságra való átállás által leginkább érintett területeken.

Az esetleges gazdasági és/vagy munkaerőpiaci sokkhatásokkal szembeni reziliencia megerősítése érdekében fontos szerepet játszanak a jól megtervezett csökkentett munkaidős foglalkoztatási lehetőségek és a hasonló intézkedések. A tagállamok azzal is támogathatják a strukturális átalakulást, hogy megkönnyítik és támogatják a szerkezetátalakítási folyamatokat, csakúgy, mint a munkaerő hanyatló ágazatokból feltörekvő ágazatokba történő átcsoportosítását, ezáltal növelve a termelékenységet, megőrizve a foglalkoztatást és elősegítve a gazdaság korszerűsítését, többek között a kapcsolódó készségfejlesztés révén. Jól megtervezett munkaerő-felvételt és átmenetet támogató ösztönzőket, valamint továbbképzési és átképzési intézkedéseket kell mérlegelni a minőségi munkahelyteremtésnek és a pályamódosításoknak a munkával töltött életszakasz egésze alatti támogatása, továbbá a munkaerő- és szakemberhiány kezelése érdekében, többek között a digitális és zöld kettős átállás, a demográfiai változások, valamint az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja által kiváltott hatás figyelembevételével.

Az adóztatást a munkáról más, a foglalkoztatást és az inkluzív növekedést fokozottabban támogató, valamint az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló adóbevételi forrásokra kell áthelyezni, figyelemmel az adórendszer újraelosztási hatására, ugyanakkor megóvva a megfelelő szociális védelmi és növekedésserkentő kiadásokhoz szükséges bevételeket.

A tagállamoknak – beleértve azokat is, ahol létezik jogszabályban meghatározott minimálbér – ösztönözniük kell a bérmegállapítás végett folytatott kollektív tárgyalásokat és biztosítaniuk kell a szociális partnerek hatékony, átlátható és kiszámítható módon történő bevonását, lehetővé téve a bérek megfelelő reagáló képességét a termelékenységi fejleményekre, és előmozdítva a tisztességes életszínvonalat lehetővé tévő méltányos béreket, különös figyelmet fordítva ugyanakkor az alsó és középső jövedelmű csoportokra a felfelé irányuló társadalmi és gazdasági konvergencia megerősítése érdekében. A bérmegállapítási mechanizmusoknak figyelembe kell venniük a társadalmi-gazdasági körülményeket is, ideértve a foglalkoztatás növekedésével, a versenyképességgel és a vásárlóerővel kapcsolatos, valamint a regionális és ágazati fejleményeket. A tagállamoknak és a szociális partnereknek – a nemzeti gyakorlatoknak és a szociális partnerek önrendelkezésének tiszteletben tartásával – biztosítaniuk kell, hogy minden munkavállalónak megfelelő bére legyen azáltal, hogy közvetve vagy közvetlenül részesül a kollektív szerződések vagy a jogszabályban meghatározott megfelelő minimálbérek kínálta előnyökben, figyelembe véve ezeknek a versenyre, a minőségi munkahelyteremtésre, a vásárlóerőre és a dolgozói szegénységre gyakorolt hatását.

6. iránymutatás: A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségek, a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának javítása

Tekintettel a készségekre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célokra és nemzeti célokra is, a digitális és zöld kettős átállásnak, a demográfiai változásoknak és Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának összefüggésében a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a fenntarthatóságot, a termelékenységet, a versenyképességet, a foglalkoztathatóságot és a humántőke-fejlesztést, minden életszakaszban ösztönözve a készségek és kompetenciák elsajátítását, valamint szem előtt tartva az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci szükségleteket. A tagállamoknak továbbá korszerűsíteniük kell oktatási és képzési rendszereiket és beruházásokat kell eszközölniük ezekbe, hogy biztosítsák a magas szintű és inkluzív oktatást és képzést – beleértve a szakképzést is –, javítsák az oktatási eredményeket, valamint a zöld és digitális kettős átálláshoz szükséges készségek és kompetenciák elérhetőségét, továbbá hogy biztosítsák a digitális tanuláshoz és a nyelvtanuláshoz való hozzáférést (pl. a többek

között az Ukrajnából érkező menekültek esetében, illetve a határokon átnyúló régiókban a munkaerőpiachoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében), valamint a vállalkozói készségek elsajátítását. A tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel, az oktatási és képzési szolgáltatókkal, a vállalkozásokkal és más érdekelt felekkel – többek között a Bizottság által 2024 márciusában előterjesztett, a munkaerő- és szakemberhiány kezelésére irányuló cselekvési tervvel összefüggésben is – az oktatási és képzési rendszerek strukturális gyengeségeinek kezelése, valamint azok színvonalának és munkaerőpiaci relevanciájának javítása céljából, többek között célzott pénzügyi és technikai támogatás révén. Mindez hozzájárulna a zöld és digitális kettős átállás előmozdításához, valamint a készségigények és a készségkínálat közötti összhang hiányának és a munkaerőhiánynak a felszámolásához is, többek között a nettó zero kibocsátási célt szolgáló és a digitális iparágakhoz kapcsolódó tevékenységek esetében, beleértve az EU gazdasági biztonsága szempontjából releváns tevékenységeket, valamint a zöld átálláshoz kapcsolódó olyan tevékenységeket, mint például a megújuló energia bevezetése vagy az épületfelújítás.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a fiatalok oktatási teljesítményének romlására, különösen az alapkészségek területén. Intézkedésekre van szükség a tanári szakma előtt álló kihívások kezelése érdekében, beleértve a tanári szakma vonzerejét, a tanárhány kezelését, valamint a tanárok és oktatók digitális készségekkel kapcsolatos kompetenciáiba való beruházás szükségességét. Ezen túlmenően az oktatási és képzési rendszereknek minden tanulót fel kell vértézniük kulcskompetenciákkal, többek között alapvető és digitális készségekkel, transzverzális kompetenciákkal, valamint a dezinformáció jelentette kockázat fényében kritikai gondolkodással, hogy ezáltal le lehessen fektetni a minden életszakaszban szükséges alkalmazkodóképesség és reziliencia alapjait, közben pedig azt is biztosítva, hogy a tanárok az említett kompetenciákat tanulóik esetében is fejleszteni tudják. A tagállamoknak támogatniuk kell a munkaképes korú felnőttek képzéshez való hozzáférését, és az egyének esetében növelniük kell az arra irányuló ösztönzőket és motivációt, hogy képzésben vegyenek részt, mégpedig többek között adott esetben egyéni tanulási számlák révén, és a szakmai pályamódosítások során biztosítva azok átvihetőségét, illetve a képzések minőségének megbízható értékelési rendszere révén. A tagállamoknak fel kell mérniük a mikrotanúsítványok használatának lehetőségeit az egész életen át tartó tanulás és a foglalkoztathatóság támogatása érdekében. E rendszereknek mindenkit képessé kell tenniük arra, hogy előre felmérhesse a munkaerőpiaci igényeket és jobban alkalmazkodhasson azokhoz, különösen folyamatos továbbképzések és átképzések, valamint integrált iránymutatás és tanácsadás nyújtása révén, a mindenki szempontjából méltányos és igazságos átállás támogatása érdekében, erősítve a foglalkoztatást, a társadalmi eredményeket és a termelékenységet, kezelve a munkaerőpiaci hiányokat és a strukturális munkaerőhiányt, javítva a gazdaság sokkhatásokkal szembeni általános rezilienciáját, és megkönnyítve az esetleges kiigazításokat.

A tagállamoknak az oktatási és képzési rendszereken belüli egyenlőtlenségek – ezen belül a regionális lefedettséggel kapcsolatos problémák – kezelése révén ösztönözniük kell az esélyegyenlőséget mindenki számára. Az új „barcelonai célokkal” és az európai gyermekgaranciával összhangban különösen biztosítani kell a gyermekek számára a megfizethető és színvonalas kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz való hozzáférést. A tagállamoknak növelniük kell a képzettség általános szintjét, csökkenteniük kell a korai iskolaelhagyók számát, támogatniuk kell a hátrányos helyzetű csoportokból és távoli területekről származó gyermekek oktatásba való bejutását, növelniük kell a szakképzés vonzerejét, támogatniuk kell a felsőoktatáshoz való hozzáférést és az ilyen tanulmányok sikeres befejezését, valamint növelniük kell a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területén végzett személyek – különösen a nők – arányát mind a szakképzésben, mind a felsőoktatásban. Támogatni kell továbbá az oktatási eredmények terén elért kiemelkedő teljesítményt és kiválóságot is, tekintettel ezeknek az EU jövőbeli innovációs potenciáljának előmozdításában betöltött szerepére. A tagállamoknak színvonalas gyakornoki programok és tanulószerveződéses gyakorlati képzések révén meg kell könnyíteniük a fiatalok számára az oktatásból a foglalkoztatásba való átmenetet, valamint növelniük kell a felnőttek részvételét a folyamatos tanulásban, különösen a hátrányos háttérű és a legkevésbé képzett tanulók körében. Figyelembe véve a digitális és zöld társadalom, illetve az előregező népesség támasztotta új követelményeket, a tagállamoknak korszerűsíteniük és bővíteniük kell a rugalmas szakmai alap- és továbbképzési kínálatot és annak kihasználtságát, meg kell erősíteniük a szakképzési rendszerekben a munkaalapú tanulást, többek között hozzáférhető, minőségi és hatékony tanulószerveződéses gyakorlati képzések révén, valamint támogatniuk kell az alacsony képzettségű felnőtteket is foglalkoztathatóságuk fenntartásában. A tagállamoknak fokozniuk kell továbbá a felsőoktatás és adott esetben a kutatás munkaerőpiaci relevanciáját; javítaniuk kell a készségek nyomon követését és előrejelzését; láthatóbbá és összehasonlíthatóbbá kell tenniük a készségeket és a képesítéseket, beleértve a külföldön szerzetteket is, és biztosítaniuk kell az egész Unióra kiterjedő osztályozási rendszerek (pl. ESCO) következetesebb alkalmazását; valamint növelniük kell a formális oktatás és

képzés keretein kívül megszerzett készségek és kompetenciák elismerésének és érvényesítésének lehetőségeit, többek között a menekültek és az átmeneti védelemben részesülő személyek esetében. Az uniós belföldi munkaerőben rejlő kihasználatlan potenciál kiaknázásán felül az Unión kívüli tehetségek és készségek irányított bevándorlás révén való vonzása és a kizsákmányoló munkakörülmények megelőzése is hozzájárulhat a készség- és a munkaerőhiány enyhítéséhez, többek között a zöld és digitális kettős átállás összefüggésében, például a TTMM-ágazatokban, az egészségügyi ellátásban és a tartós ápolás-gondozásban.

A tagállamoknak a munkanélküli és inaktív személyek számára hatékony, időszerű, összehangolt és személyre szabott segítséget kell nyújtaniuk, amely munkakeresési, képzési, továbbképzési és átképzési támogatáson, valamint egyéb támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseken alapul, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott csoportokra, valamint a zöld és digitális kettős átállás vagy a munkaerőpiaci sokkhatások érintette személyekre. A tartós és strukturális munkanélküliség jelentős csökkentése és megelőzése érdekében olyan átfogó stratégiákat kell követni minél hamarabb, de legkésőbb 18 munkanélküliként eltöltött hónap után, amelyek magukban foglalják a munkanélküli személyek mélyreható egyéni értékelését is. Továbbra is foglalkozni kell az ifjúsági munkanélküliséggel és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) kérdésével a korai iskolaelhagyás megelőzése és az iskolából a munkába való átmenet strukturális javítása révén, többek között a megerősített ifjúsági garancia teljes körű végrehajtásával, ami várhatóan támogatást nyújt a színvonalas ifjúsági foglalkoztatási lehetőségek terén. Emellett a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket, különösen annak hangsúlyozása érdekében, hogy a zöld és digitális kettős átállás hogyan kínál egyrészt megújult perspektívát a jövőre nézve, másrészt munkaerőpiaci lehetőségeket a fiatalok számára.

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy felszámolják a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályokat és visszatartó tényezőket, és hogy ösztönzőket nyújtsanak a munkaerőpiacon való részvételhez, különösen az alacsony jövedelműek, a második keresők (gyakran nők) és a munkaerőpiacról leginkább kiszorult személyek, többek között a migráns háttérrel rendelkezők és a marginalizált romák számára. Tekintettel az egyes foglalkozásokban és ágazatokban (nevezetesen a TTMM-ágazatokban, az egészségügyi ellátásban, a tartós ápolás-gondozásban, az oktatásban, a közlekedésben és az építőiparban) tapasztalható jelentős munkaerőhiányra, a tagállamoknak hozzá kell járulniuk a munkaerő-kínálat bővítéséhez, különösen a megfelelő bérek és munkakörülmények előmozdítása révén, biztosítva, hogy az adó- és juttatási rendszerek kialakítása ösztönözze a munkaerőpiaci részvételt, valamint hogy az aktív munkaerőpiaci intézkedések a szociális partnerek szerepének tiszteletben tartása mellett hatékonyak és hozzáférhetőek legyenek. A tagállamoknak ezenfelül támogatniuk kell a fogyatékossággal élő személyek számára megfelelő munkakörnyezet kialakítását, többek között célzott pénzügyi és technikai támogatással, tájékoztatással, tudatosságnöveléssel, valamint olyan szolgáltatásokkal, amelyek képessé teszik az érintetteket a munkaerőpiacon és a társadalomban való részvételre. Foglalkozni kell a nemek közötti foglalkoztatási és bérkülönbségekkel, valamint a nemi sztereotípiákkal. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a nemek közötti egyenlőséget és a nők fokozott munkaerőpiaci részvételét, többek között egyenlő esélyek és szakmai előmenetel biztosításával, valamint a döntéshozatal minden szintjén a vezetői pozíciókhoz való hozzáférés útjában álló akadályok megszüntetésével, továbbá a munkában tapasztalható – elsősorban nőket érintő – erőszak és zaklatás problémájának megoldásával. Biztosítani kell az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért az egyenlő bért és a bértranszparenciát. Mind a nők, mind a férfiak számára elő kell mozdítani a munka, a család és a magánélet összeegyeztetését, különösen a megfizethető, színvonalas tartós ápolás-gondozáshoz és kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint a digitalizáció által a munka világában előidézett változásokhoz illeszkedő megfelelő szakpolitikák révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szülők és más, gondozási kötelezettségekkel rendelkező személyek számára megfelelő családi szabadság és rugalmas munkafeltételek álljanak rendelkezésre a munka, a családi élet és a magánélet egyensúlyban tartása érdekében, és elő kell mozdítaniuk a jogosultságoknak a szülők közötti kiegyensúlyozott igénybevételét.

7. iránymutatás: A munkaerőpiacok működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása

A dinamikus és termelékeny munkaerőből, valamint az új munkavégzési mintákból és üzleti modellekből fakadó előnyök kihasználása érdekében a tagállamoknak együtt kell működniük a szociális partnerekkel a méltányos, átlátható és kiszámítható munkafeltételek kapcsán, egyensúlyt teremtve a jogok és a kötelezettségek között. Csökkenteniük kell és meg kell akadályozniuk a munkaerőpiacokon belüli szegmentációt, küzdeniük kell a be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás ellen, és ösztönözniük kell a határozatlan időre szóló foglalkoztatási formákra való

átállást. A foglalkoztatásvédelmi szabályoknak, a munkajognak és az intézményeknek egyrésztől biztosítaniuk kell mind a megfelelő környezetet a munkaerő-felvételhez, mind a megfelelő rugalmasságot a munkaadók számára ahhoz, hogy a gazdasági kontextusban bekövetkező változásokhoz gyorsan alkalmazkodhassanak, másrésztől védeniük kell a munkavállalói jogokat, és biztosítaniuk kell a szociális védelmet, minden munkavállaló megfelelő szintű biztonságát, valamint az egészséges, biztonságos és jól kialakított munkakörnyezetet. A rugalmas munkafeltételek – például a távmunka – alkalmazásának előmozdítása hozzájárulhat a magasabb arányú foglalkoztatáshoz és a befogadóbb munkaerőpiacokhoz. A tagállamoknak továbbá támogatniuk kell a munkavállalókat, a vállalkozásokat és más szereplőket a digitális átállásban, többek között az etikus és megbízható mesterségesintelligencia-eszközök elterjedésének előmozdítása révén. Ez magában foglalhat szakpolitikákat, a munkavállalók pályamódosítását előmozdító továbbképzési és átképzési programokat, valamint vállalati ösztönzőket, amelyek olyan technológiák kifejlesztésére és alkalmazására irányulnak, amelyek növelhetik a termelékenységét, kiegészíthetik az emberi munkaerőt és enyhíthetik a munkaerőhiányt a kritikus ágazatokban. Általánosságban véve, és kifejezetten a digitalizáció összefüggésében, fontos biztosítani a munkavállalók jogainak tiszteletben tartását a munkaidő, a munkafeltételek, a munkahelyi mentális egészség, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly tekintetében. Az algoritmusok használata során a méltányosság, az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosításával, valamint az atipikus szerződésekkel való visszaélés elleni küzdelemmel meg kell akadályozni a bizonytalan munkafeltételekhez vezető munkaviszonyokat, többek között a platform-munkavállalók esetében. A méltánytalan elbocsátások esetében biztosítani kell a hatékony, pártatlan vitarendezéshez való hozzáférést, valamint a jogorvoslathoz való jogot, adott esetben a megfelelő kártérítést is beleértve.

A szakpolitikáknak törekedniük kell arra, hogy javítsák és támogassák a munkaerőpiaci részvételt, a kereslet és a kínálat összehangolását és a pályamódosításokat, és figyelembe vegyék a demográfiai változásokat, többek között a hátrányos helyzetű régiókban is. A tagállamoknak hatékonyan mozgósítaniuk kell és fel kell készíteniük a munkaerőpiaci részvételre képes személyeket, különösen az alulreprezentált csoportokat, például a nőket és a fiatalokat, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévőket, például az alacsonyabban képzetteket és a tartósan munkanélkülieket, a fogyatékkal élőket, a migráns háttérrel rendelkező személyeket, köztük az átmeneti védelemben részesülő személyeket, a marginalizált roma közösségekből származókat és az idősebb munkavállalókat. A tagállamoknak meg kell erősíteniük az aktív munkaerőpiaci politikák alkalmazhatóságát és hatékonyságát azáltal, hogy növelik azok célirányosságát, ismertségét és hatókörét, és jobban összekapcsolják azokat a munkanélkülieknek az álláskeresés időszakában – jogaik és kötelezettségeik alapján – nyújtott szociális szolgáltatásokkal, képzésekkel és jövedelemtámogatással. A tagállamoknak a lehető legjobban ki kell használniuk az uniós finanszírozást és technikai támogatást abból a célból, hogy fejlesszék az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitását az álláskereső támogatását célzó, időszerű és személyre szabott segítségnyújtás, az aktuális és jövőbeli munkaerőpiaci igényekre való reagálás és a teljesítményalapú irányítás megvalósítása érdekében, ami egyúttal az adatok és a digitális technológiák használatára kész kapacitásukat is támogatja. E tekintetben a magán foglalkoztatási szolgálatok is szerepet játszanak.

A tagállamoknak a munkanélküliek számára észszerű időtartamra szóló, megfelelő munkanélküli ellátást kell nyújtaniuk, az általuk befizetett hozzájárulásokkal és a nemzeti jogosultsági szabályokkal összhangban. A munkanélküli ellátás nem tarthatja vissza a foglalkoztatásba való gyors visszatérést és aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel kell együtt járnia, beleértve a munkaerő- és szakemberhiányt figyelembe vevő továbbképzési és átképzési intézkedéseket is.

Fokozni kell és megfelelő támogatásban kell részesíteni a tanulókat, a tanulószerveződéses tanulókat és a munkavállalók mobilitását, különösen a kevesebb mobilitási tapasztalattal rendelkező, szakképzésben részt vevő tanulók esetében, az érintettek készségfejlesztésének és foglalkoztathatóságának javítása, az európai munkaerőpiac teljes potenciáljának kiaknázása, valamint az uniós szintű versenyképességhez való hozzájárulás érdekében. Fel kell számolni az EU-n belüli munkavállalói mobilitás akadályait, beleértve a szakmai képesítések elismerésére vagy a megszerzett társadalombiztosítási jogosultságok átvitelére irányuló eljárásokat is. Méltányos és tisztességes feltételeket kell biztosítani a határokon átnyúló tevékenységet folytatók számára, elkerülve a hátrányos megkülönböztetést, biztosítva az uniós polgárokéval egyenlő bánásmódot, érvényre juttatva a nemzeti és uniós jogszabályokat, valamint az Európai Munkaügyi Hatóság biztosította segítségnyújtás igénybevétele mellett fokozva a nemzeti közigazgatások közötti igazgatási együttműködést a mobil munkavállalók tekintetében.

Ideiglenes határlezárások alkalmával támogatni kell a kulcsfontosságú munkakörökben dolgozókat, valamint a határt átlépő munkavállalókat, az idénymunkások és a kiküldött munkavállalók mobilitását, figyelemmel a népegészségügyi megfontolásokra is. A tagállamoknak még aktívabban kell részt venniük a tehetséggondozási partnerségekben annak érdekében, hogy új mobilitási programok

indítása révén javítsák a jogszerű migrációs lehetőségeket, és hatékony integrációs szakpolitikát kell kialakítaniuk a munkavállalók és családjaik számára, amely magában foglalja az oktatást és képzést – beleértve a nyelvi képzést –, a foglalkoztatást, az egészségügyet és a lakhatást is.

A tagállamoknak arra is törekedniük kell, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek az új munkavégzési formák és munkamódszerek számára, kiaknázva munkahely-teremtési potenciáljukat, ugyanakkor biztosítva, hogy azok megfeleljenek a meglévő szociális jogoknak. Tanácsadást és iránymutatást kell nyújtaniuk az atipikus szerződésekkel és az új munkavégzési formákkal – például a digitális munkaplatformokon keresztül történő munkavégzéssel, illetve a folyamatos vagy részleges távmunkával – összefüggésben alkalmazandó jogokról és kötelezettségekről. E tekintetben a szociális partnerek fontos szerepet játszhatnak, és a tagállamoknak támogatniuk kell őket az atipikus és új munkavégzési formákban érintett emberek megszólításában és képviselésében. A tagállamoknak emellett mérlegelniük kell a munkaszervezés új formáiból – például a digitális technológiák és a mesterséges intelligencia használatából, így az algoritmikus irányításból, a munkavállalók felügyeletéből és a távmunkából – eredő kihívásokkal kapcsolatos jogérvényesítés támogatásának biztosítását, például a munkaügyi felügyelőségek számára kialakított iránymutatások vagy célzott képzések révén.

A tagállamoknak – a nemzeti joggal és/vagy gyakorlattal összhangban, a szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően és velük szoros együttműködésben, autonómiájuk tiszteletben tartása mellett – minden szinten biztosítaniuk kell a két- és háromoldalú szociális párbeszédet előmozdító környezetet, beleértve a kollektív tárgyalásokat is. A tagállamoknak módszeresen, érdemben és időben be kell vonniuk a szociális partnereket a foglalkoztatási, szociális és adott esetben gazdasági és egyéb közpolitikák kialakításába és végrehajtásába, többek között a jogszabályban meghatározott minimálbérek meghatározásába és aktualizálásába. A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a kollektív tárgyalások szélesebb körben történő alkalmazását, többek között a szociális partnerek kapacitásépítésének és -bővítésének előmozdítása révén, minden megfelelő szinten lehetővé kell tenniük a hatékony kollektív tárgyalásokat, és ösztönözniük kell e szintek egymás közötti és horizontális koordinációját. A szociális partnereket – autonómiájuk és a kollektív fellépéshez való joguk teljes tiszteletben tartása mellett – arra kell ösztönözni, hogy az őket érintő kérdésekben tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek.

Amennyiben releváns, a tagállamoknak a meglévő nemzeti gyakorlatokra építve figyelembe kell venniük az érintett civil társadalmi szervezetek foglalkoztatási és szociális kérdésekkel kapcsolatos tapasztalatait is.

8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a mindenki előtt nyitott, befogadó munkaerőpiacokat, a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemre és a mindenki – különösen a munkaerőpiacon alulreprezentált csoportok – számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítására irányuló hatékony intézkedések bevezetésével, kellő figyelmet fordítva a regionális és területi dimenzióra is. Egyenlő bánásmódot kell biztosítaniuk a foglalkoztatás, a szociális védelem, az egészségügyi ellátás, a kisgyermekkorú nevelés és gondozás, a tartós ápolás-gondozás, az oktatás, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz – például a lakhatáshoz – való hozzáférés tekintetében, nemtől, faji vagy etnikai hovatartozástól, vallástól vagy meggyőződéstől, fogyatékosságtól, életkortól és szexuális irányultságtól függetlenül.

A tagállamoknak korszerűsíteniük kell szociális védelmi rendszereiket annak érdekében, hogy megfelelő, hatékony, eredményes és fenntartható szociális védelmet nyújtsanak mindenki számára, valamennyi életszakaszban, elősegítve a társadalmi befogadást és a felfelé irányuló társadalmi mobilitást, ösztönözve a munkaerőpiaci részvételt, támogatva a szociális beruházást, fellépve a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen és kezelve az egyenlőtlenségeket, többek között adó- és ellátórendszereik kiigazítása révén, valamint értékelve a szakpolitikák elosztási hatását. Az univerzális megközelítések célirányos megközelítésekkel történő kiegészítése javítani fogja a szociális védelmi rendszerek hatékonyságát. A szociális védelmi rendszerek korszerűsítése során törekedni kell arra, hogy e rendszerek sokrétű kihívásokkal szembeni rezilienciája is javuljon. Különös figyelmet kell fordítani a zöld és digitális kettős átállás, valamint a magas megélhetési költségek – köztük a magas energiaköltségek – által érintett, kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra. Az atipikus munkavégzési formák térnyerésének fényében a tagállamoknak továbbra is foglalkozniuk kell a munkavállalók és az önfoglalkoztatók szociális védelemhez való hozzáférése terén fennálló hiányosságokkal.

A tagállamoknak ki kell alakítaniuk és integrálniuk kell az aktív befogadás három ágát, melyek a következők: megfelelő jövedelemtámogatás, befogadó munkaerőpiacok és a minőségi támogató

szolgáltatásokhoz való hozzáférés az egyéni szükségletek kielégítése érdekében. A szociális védelmi rendszereknek megfelelő foglalkoztatást helyettesítő támogatást kell biztosítaniuk mindenkinek, akinek nincs elégséges forrása, és elő kell mozdítaniuk a társadalmi befogadást azáltal, hogy többek között célzott szociális szolgáltatások nyújtása révén támogatják és ösztönzik az embereket a munkaerőpiacon és a társadalomban való aktív részvételre. A megfizethető, hozzáférhető és minőségi szolgáltatások – így például a kisgyermekkorai nevelés és gondozás, az iskolán kívüli gondozás, az oktatás, a képzés, a lakhatás, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás – rendelkezésre állása szükséges feltétele az esélyegyenlőség biztosításának. Tekintettel a szegénység elleni küzdelemre vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célokra és nemzeti célokra, különös figyelmet kell fordítani a szegénység – így a dolgozói szegénység – és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre. Különösen a gyermekszegénységet és a társadalmi kirekesztést kell átfogó és integrált intézkedésekkel kezelni, többek között az európai gyermekgarancia teljes körű végrehajtása révén. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz mindenki hozzáférhessen, a gyermekeket is beleértve. A rászoruló és a kiszolgáltatott helyzetben levők esetében gondoskodniuk kell megfelelő és megfizethető szociális bérlakáshoz jutásról vagy lakhatási támogatásról is. Biztosítaniuk kell egyúttal a tiszt és méltányos energetikai átállást, és kezelniük kell az energiaszegénységet – ami a szegénység egyre számottevőbb formája –, adott esetben például a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat érintő célzott támogatási intézkedések révén. A tagállamoknak hatékonyan kell felhasználniuk az uniós finanszírozást és technikai támogatást a szociális lakhatásba, a lakásfelújításba és a kapcsolódó szolgáltatásokba való beruházásokhoz, és kezelniük kell a megfizethető és tisztességes lakhatás iránti sürgős igényt. E szolgáltatások kapcsán a fogyatékkal élő személyek sajátos szükségleteit – beleértve az akadálymentességet – is figyelembe kell venni. A hajléktalanságot kifejezetten az állandó lakhatáshoz való hozzáférés és a támogató szolgáltatások nyújtásának előmozdításával kell kezelni.

A tagállamoknak a fenntarthatóság hosszú távú megőrzése mellett kell a megfelelő időben történő hozzáférést biztosítaniuk a megfizethető megelőző és gyógyító egészségügyi ellátáshoz, valamint a jó minőségű tartós ápolás-gondozáshoz. A tartós ápolás-gondozás iránti növekvő kereslet összefüggésében – amely a demográfiai változásokhoz is kapcsolódik – foglalkozni kell a tartós ápolás-gondozás megfelelőségében mutatkozó hiányosságokkal, valamint a munkaerőhiánnyal és a rossz munkakörülményekkel.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának összefüggésében és a 2001/55/EK tanácsi irányelv¹ aktiválásával összhangban a tagállamoknak továbbra is megfelelő szintű védelmet kell kínálniuk az Ukrajnából érkező, lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeknek. A kísérő nélküli kiskorúak esetében a tagállamoknak végre kell hajtaniuk a szükséges intézkedéseket. Az európai gyermekgaranciával összhangban biztosítani kell a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek számára a gyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A növekvő élettartam és a demográfiai változások kontextusában a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nyugdíjrendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát a munkavállalók és az önfoglalkoztatók számára, egyenlő esélyeket biztosítva a nőknek és a férfiaknak a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez, többek között a megfelelő időskori jövedelmet biztosító kiegészítő rendszerek révén. A nyugdíjreformokat a nemek között a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló szakpolitikákkal és a munkával töltött életszakaszt meghosszabbító intézkedésekkel – így például a tényleges nyugdíjkorhatár emelésével, elsősorban az idős munkaeerőpiaci részvétel – kell támogatni, és azokat a tevékeny időskorra vonatkozó stratégiák keretébe kell foglalni. A tagállamoknak konstruktív párbeszédet kell folytatniuk a szociális partnerekkel és más releváns érdekelt szereplőkkel, és lehetővé kell tenniük a reformok kellően fokozatos bevezetését.

¹ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).